

Căn Bệnh Nan Y của Nền Giáo Dục Việt

Ở Mỹ, tôi đã từng được nghe tiếng chuông báo động để đánh thức các trẻ em về tình yêu và trách nhiệm đối với thiên nhiên, còn ở Việt Nam là một cuộc báo động về sự "bệnh hoạn" trong nội dung của một bài tập dành cho học sinh tiểu học "bàn tay có 10 ngón, chặt 2 ngón tay thì còn mấy ngón?" khiến ai cũng phải choáng váng.

Năm 2007, tôi có chuyến đi dài ngày ở Mỹ. Trong thời gian ở Boston, tôi đã tham dự một lớp học ở trường tiểu học Dedham vì một người quen của tôi dạy ở trường này. Và một buổi sáng, trường có báo động. Báo động không phải bằng còi hú mà bằng một dây chuyền loan báo của các học sinh trong trường. Đó là cuộc báo động về cái chết của những con chim non ở một tổ chim trong một lùm cây ven trường. Cái chết của mấy con chim non chưa mọc lông vũ như một cơn dư chấn dội vào trái tim những đứa trẻ. Chúng tranh luận với vẻ mặt nghiêm trọng về sự kiện đó. Rồi chúng quyết định mai táng những con chim non như mai táng một sinh linh. Có những đứa trẻ đã khóc.

Câu chuyện trên chắc chắn làm cho không ít người Việt Nam tỏ vẻ khó chịu và hỏi: Việc gì mà phải quan trọng hóa đến thế? Việc gì mà phải khóc? Tôi quả là không hề ngạc nhiên trước những câu hỏi vô cảm ấy. Bởi tôi vẫn chứng kiến những người Việt chúng ta ngày ngày tàn phá môi trường, bẫy và bắn chim. Bởi tôi vẫn thấy không ít các nhà hàng quảng cáo món chim quay, chim nướng...

Khi thái độ và hành xử của con người đối với thiên nhiên như vậy thì những câu hỏi kia là chuyện tất yếu. Và vì thế, họ sẽ không hiểu được "tiếng còi báo động" của lương tâm những đứa trẻ ở trường tiểu học Dedham, Boston, Hoa Kỳ. Cuộc báo động ấy không làm cho tôi lo sợ mà trái lại làm cho tôi vô cùng xúc động. Nó thể hiện tình yêu và trách nhiệm của những đứa trẻ đối với thiên nhiên và thế giới chúng đang sống trong đó. Với hành động ấy, tôi đặt cược vào lòng tin của tôi vào những đứa trẻ trong tương lai.

Và mới đây, tôi lại nghe tiếng còi báo động từ một trường tiểu học ở Việt Nam. Đó là khi báo chí đưa tin về các thầy cô ra một bài tập cho học sinh. Nội dung bài tập ấy là: Bàn tay em có 10 ngón tay, nếu chặt đi 2 ngón, hỏi còn mấy ngón?

Tôi đã lặng người choáng váng khi đọc đề bài của phép tính trừ ấy. Ngay lúc đó, một hình ảnh hiện lên ám ảnh tôi cho tới tận bây giờ. Đó là hình ảnh một đứa trẻ lấy dao chặt đứt 2 ngón tay của mình rồi đưa bàn tay dòng dòng máu chảy lên đếm. Rồi đứa trẻ ấy nói: Thưa cô, còn 8 ngón ạ. Cô giáo (thầy giáo) mỉm cười: Đúng, 10 điểm. Em giỏi lắm!

Xin đừng nghĩ tôi đang bịa ra một câu chuyện kinh dị hay là tôi đã đi quá xa với cái đề toán kia, nói chính xác hơn là với cách giáo dục trẻ em bằng bài toán ấy. Đã có một thầy giáo nói với tôi rằng đó chỉ là một đề toán chứ đâu phải là một nền giáo dục và chẳng có đứa trẻ nào giải bài toán này bằng cách chặt đứt 2 ngón tay của nó cả. Thầy giáo đó đã sai lầm và những ai nghĩ vậy là đã sai lầm.

Một bác sĩ khi xét nghiệm bệnh nhân thấy một tế bào lạ không thể nói rằng: cả cơ thể con người chỉ có một cái tế bào lạ đáng gì. Đây là sai lầm chết người của bác sĩ đó. Việc các thầy cô soạn một đề bài toán như trên chính là sự xuất hiện một tế bào lạ trong cơ thể của nền giáo dục chúng ta. Nó có thể dẫn đến một căn bệnh nan y giết chết nền giáo dục đó. Nó đã ở mức báo động cao nhất và không còn mức độ nào cao hơn thế nữa. Nó cho thấy phía sau nền giáo dục của chúng ta có biết bao đường dẫn nguy hiểm đến những ngôi trường và đi trực tiếp vào tâm hồn trong trắng của những đứa trẻ.

Cho dù đề bài ấy là đề bài môn toán nhưng hiệu ứng của cách giáo dục ấy lại là hiệu ứng tâm hồn, hiệu ứng nhân cách. Chúng ta có thể chỉ mất một tháng để dạy cho những đứa trẻ khái quát được bốn phép tính: cộng, trừ, nhân, chia. Nhưng chúng ta phải mất hàng chục năm để tạo dựng tâm hồn và nhân cách một con người từ khi con người đó được sinh ra.

“Tiếng còi báo động” ở một trường tiểu học Mỹ nói trên là tiếng kèn báo hiệu chiến thắng, còn “tiếng còi báo động” ở một trường tiểu học Việt Nam là tiếng còi báo động một cuộc “chiến tranh” chuẩn bị nổ ra.

Bài: Đông Nhân - Ảnh: Tư liệu